

Hartelijk welkom in onze gemeente Heumen met vier dorpen aan de Maas en het Maas-Waalkanaal. Wij laten u graag genieten van onze bijzondere plaatsen in de gemeente Heumen.

Het thema voor dit jaar luidt:

'Erfgoed van routes, netwerken en verbindingen'.

Mensen en samenlevingen zijn altijd in beweging: in tijden van vrede en oorlog, voor pelgrimsreizen, handel en ontdekking. Routes en (handels) netwerken ontstonden, wegen werden aangelegd, transportnetwerken uitgebouwd, nieuwe vervoersmiddelen en manieren van communicatie werden uitgevonden. Deze routes, netwerken en verbindingen blijven zich voortdurend ontwikkelen. Ze bevinden zich op het kruispunt tussen het verleden, heden en toekomst.

We zijn op reis van A naar B, het letterlijk in beweging zijn en de transformatie van oud naar nieuw, verleden naar heden. Onderweg reist u via (historische) routes, ontmoet u mensen waar u verbinding mee maakt en bent u onderdeel van verschillende netwerken.

Het gaat ook over de invloed die reizen, vervoer en communicatie op het aanzien van Nederland, de inrichting van het land en de steden, de manier van leven zoals we dat in Nederland vandaag de dag doen. Maar het thema gaat ook over plaatsen van aankomst en vertrek, over (reis)verhalen, emigratie, toerisme, ontdekkingsreizen en verbeelding, niet alleen toen, maar ook nu.

Het worden voor u gevarieerde dagen met openstelling van de musea, molens, kerken en monumenten, boerderijen maar ook vele ateliers openen hun deuren. Op diverse plaatsen kunt u genieten van fototentoonstellingen en lezingen bijwonen. Ook wandelroutes langs oude paden en verbindingen van wegen zullen niet ontbreken.

Dit jaar is er juist vanwege dit thema voor gekozen om niet alleen een programmaboekje uit te geven. Onze gemeente Heumen is immers bijzonder rijk aan wandel- en fietsroutes. Daarom is er naast het gebruik-

lijke programmaboekje ook een wandel- en fietsgids samengesteld. Deze gids is voorzien van kaartmateriaal en beknopte beschrijvingen van hetgeen u onderweg tegenkomt. En bijzonder zijn per route de twee QR-codes: wanneer u de ene met uw mobiele telefoon scant, krijgt u het kaartje met daarop de route geprojecteerd op het scherm. De tweede QR-code scant u wanneer u meer zou willen weten over de dingen die u onderweg ziet. Kortom: een rijke gids, goed voor vele uren wandel- en fietsplezier.

Op zaterdag 14 en zondag 15 september 2024 kunt u een keuze maken uit het programma in Malden, Heumen, Overasselt en Nederasselt.

Houdt u in ieder geval rekening met de diverse begintijden die vermeld staan in ons programmaboekje. Dit kunt u gratis afhalen bij verschillende adressen in onze gemeente.

Wij wensen u veel plezier!

Petra Thijssen

voorzitter werkgroep Open Monumentendag Gemeente Heumen

VOORWOORD

van de burgemeester

De Open Monumentendagen staan dit jaar in het teken van routes, netwerken en verbindingen. Een mooier thema om te illustreren hoe door uitwisseling en kennismaking met andere culturen de eigen leefomgeving door de eeuwen heen is verrijkt, is er volgens mij niet.

Onze cultuur en ons erfgoed staan niet op zichzelf. Door verbindingen en in netwerken met dorpen, steden en streken om ons heen zijn we geworden wie we nu zijn. Al in de Romeinse tijd voerden wegen langs onze huidige woonkernen en ook in latere tijden zijn mensen met zeer verschillende culturele achtergronden onze akkers en weilanden gepasseerd.

Al die passanten lieten hun sporen na, sommigen hebben zich zelfs hier gevestigd. Daardoor werd de lokale cultuur uiteraard beïnvloed. Dat is terug te zien in ons erfgoed, in onze monumenten. Dat vormt de neerslag van eeuwen menselijke activiteit: het verhaal van onze gemeente. Al dat erfgoed bij elkaar vormt een immens kapitaal: voor bewoners, recreanten, ondernemers en toeristen.

Tijdens de Open Monumentendagen leer je ons erfgoed zien en begrijpen en krijgt een dagje uit in onze gemeente extra betekenis. Mijn grote dank gaat dan ook uit naar de vele vrijwilligers die – niet alleen tijdens deze Monumentendagen – actief bezig zijn met het behoud van ons culturele en historische erfgoed.

Bring tijdens de Open Monumentendagen een bezoek aan een van de activiteiten of monumenten in onze gemeente. U bent van harte uitgenodigd!

Joerie Minses

Burgemeester Gemeente Heumen/Portefeuillehouder Erfgoed

PROGRAMMA

MALDEN

H. Antonius Abt kerk (Kerkplein 4)

Geopend: zondag 12.00 – 17.00 uur

Stichting Heemkunde Malden

Aanwezig: zondag 12.00 – 17.00 uur

Stamboomonderzoek

Aanwezig: zondag 12.00 – 17.00 uur

Hans Janssen Glazenier (Rijksweg 83)

Geopend: zondag 11.00 – 17.00 uur

De Heemtuin (Bosweg 8a)

Geopend: zondag 12.00 – 17.00 uur

HEUMEN

Protestantse St. Joriskerk (Dorpstraat 19)

Geopend: zondag 12.00 – 17.00 uur

Ateliërmuseum Jac Maris (Looistraat 57)

Geopend: zaterdag en zondag 13.00 – 17.00 uur

Joannusmolen (Vosseneindseweg 44)

Geopend: zaterdag en zondag 11-16 uur

OVERASSELT

Agrarisch Museum de Lage Hof (Kasteelsestraat 5)

Geopend: zaterdag en zondag 10.00 tot 17.00 uur

Lezing: zondag 11.30 uur

Molen Zeldenrust (Oude Kleefsebaan 23a)

Geopend: zaterdag en zondag 10.00-17.00 uur

Sint Antonius Abt Kerk (Hoogstraat 9)

Geopend: zondag 12.30 tot 17.00 uur

Oude Kerk (voorheen Hervormde kerk) (Valkstraat 7)

Geopend: zondag 11.00 tot 17.00 uur

NEDERASSELT

Verenigingsgebouw Ons Huis (Kerklaantje 17)

Geopend: zaterdag 10.30 uur en zondag 10.00 uur.

Veerpont tussen Grave-Nederasselt v.v.

i.s.m. Comité Open Monumentendagen Grave

zaterdag en zondag 12.00 – 16.00 uur

Boekenstand, Loswal Grave

Verkoop uitgaven Erfgoedplatform Gemeente Heumen

zaterdag en zondag 12.00 – 16.00 uur

Kroonwerk Coehoorn

Vrij te bezichtigen bij de kade van de Maas tegenover Grave

Maasmolen (Molenweg 2a)

Bezichtiging molen in werking
zaterdag en zondag 11.00 – 17.00 uur

Protestants kerkje (Klokstraatje 2)

bezichtiging buitenzijde: zaterdag en zondag
bezichtiging binnen: zondag 12.00 – 16.00 (mits kunstenaars
aanwezig is)

Dijkmagazijn (Maasdijk 9, tussen knooppunt 82 en 83)

bezichtiging buitenzijde: zaterdag en zondag

MALDEN

H. ANTONIUS ABT KERK

GLAS- EN BEELDEN-
ATELIER HANS JANSSEN

DE HEEMTUIN

H. Antonius Abt kerk

Kerkplein 4a, Malden

Geopend: zondag 12.00 – 17.00 uur

Gidsen: Petra Thijssen en Jacques Pouwels

De katholieke Heilige Antonius Abt kerk van Malden is een voor iedereen herkenbaar gebouw in Malden. De kerk bevindt zich op een centrale plaats in het dorp, dichtbij de winkels en tegenover het gemeentehuis. Met deze kerk heeft Malden in 1960 al een moderne kerk gekregen, die was voorbereid op een zich steeds groter wordend Malden.

De geschiedenis van de kerk in Malden gaat terug tot de Middeleeuwen. De oudste resten die zijn gevonden wijzen op het bestaan van een houten kerkje in het jaar 1000. Het oude kerkgebouw uit 1800, voldeed niet meer aan de eisen van toen en mede door inzet van de hele Maldense gemeenschap werden plannen en middelen bij elkaar gebracht die zouden uitmonden in het afbreken van de oude kerk en de bouw van de huidige moderne kerk. Inmiddels werden er plannen ontwikkeld om de kerkruimte te verkleinen, zodat een knussere ruimte ontstaat die meer voldoet aan de huidige eisen.

Met de bouw van deze kerk is in 1958 begonnen en in 1960 vond de feestelijke ingebruikneming (inwijding) plaats. De architect Jos Bijnen (1916-1993), heeft de kerk ontworpen onder invloed van de Bossche School van Hans van der Laan, benedictijner monnik en architect. Het is een grote, rechthoekige zaalkerk, opgetrokken in breuksteen en beton, die aan drie zijden door een glas-in-loodwand wordt afgesloten. Op de zuidoostelijke hoek bevindt zich een semi-vrijstaande doopkapel, bekroond door een kleine klokkentoren. Aan de voorzijde staat een portaal met drie toegangen. De grote glas-in-loodwand uit de bouwtijd van Jon Martens bevat een deels figuratieve voorstelling van onder andere de Wonderbaarlijke Visvangst.

Sinds 2015 is de H. Antonius Abt kerk bestuurlijk onderdeel van de parochie Heilige Drie-eenheid uit Nijmegen. Bij dit bestuur zijn momenteel een vijftal kerklocaties aangesloten. Om te komen tot een kerkverkleining staat de kerk in Malden binnenkort voor een ingrijpende

verbouwing. De bedoeling is dat het uiterlijk van de kerk zoveel mogelijk intact wordt gehouden en dat in en aangrenzend aan de kerk ruimte komt voor woningbouw.

Het thema erfgoed van routes, netwerken en verbindingen is zeker ook van toepassing op ons huidige religieuze leven. De kerk is een bindende factor in de vorm van diverse activiteiten, zoals: bedevaarten, parochiefeest, H. Communie en H. Vormsel bijeenkomsten maar ook wordt er aandacht geschonken aan de vrijwilligers.

Nog onlangs op 26 mei vond onder grote belangstelling het jaarlijkse parochiefeest plaats.

Op Open Monumentendag is het mogelijk de kerk te bezichtigen onder leiding van gidsen.

Stichting Heemkunde Malden

De stichting werd opgericht in 1997 en heeft als belangrijkste doel: 'Het bevorderen van

de belangstelling voor de geschiedenis van eigen omgeving, bewoners, gebruiken en heemkundige waardevolle overblijfselen'.

De stichting geeft een blad uit 'Heerlijkheid Malden', waarin allerlei artikelen vermeld staan, zoals de geschiedenis van oude boerderijen, genealogie, interviews, artikelen over dorps- en kerkgebeuren of oorlogsverhalen.

Ook worden er ieder jaar lezingen en excursies georganiseerd waar iedere donateur gratis aan kan deelnemen. In de informatiestand is alle gewenste informatie beschikbaar. Meer info: info@heemkundemalden.nl

Mocht u de beschikking hebben over foto's, krantenberichten, aktes of boeken waarin interessante informatie vermeld staat over onze

gemeente, dan zouden wij dit graag willen inzien en eventueel, indien mogelijk, scannen voor ons documentatiecentrum in de bibliotheek van Malden. Wij maken graag een afspraak met u, heeft u interesse meldt u dit via email: info@heemkundemalden.nl

Foto-expositie over erfgoed van routes/verbindingen en netwerken

Door middel van topografische kaarten worden historische routes getoond van Malden. In de loop van de tijd zijn er vele wegen verlegd en bijgekomen. Hoe zag Malden er in het verleden uit? Aan de hand van foto's van toen en heden krijgt u hiervan een duidelijk beeld.

De H. Antonius Abt kerk toont vele georganiseerde activiteiten om met elkaar in contact te komen.

xxx

Daar zijn diverse gelegenheden voor, zoals vrijwilligers bijeenkomsten voor collectanten, misdienaars en bedevaarten maar ook de voorbereiding voor de Eerste H. Communie en H. Vormsel. Verder worden de onderwerpen belicht van toerisme, reizen, vervoer en communicatie.

Kortom een fototentoonstelling over Malden die u zeker gezien moet hebben. Dit jaar gebruiken we de slogan 'onderweg!'.

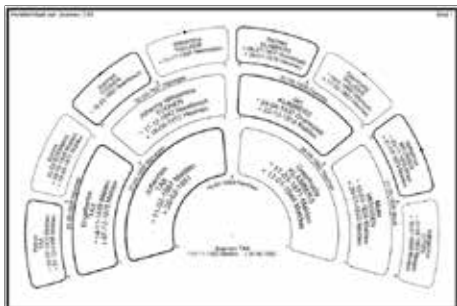
Onderweg refereert aan het op reis zijn van A naar B, het letterlijk in beweging zijn en de transformatie van oud naar nieuw, verleden naar heden. Onderweg reis je via (historische) routes, ontmoet je mensen waar je verbinding mee maakt en ben je onderdeel van verschillende netwerken.

Onderweg refereert ook aan het Open Monumentendag weekend waarbij onze bezoekers op pad gaan en verschillende activiteiten willen bezoeken.

Het gaat niet alleen over de invloed van reizen, vervoer en communicatie die invloed hebben gehad op het aanzien van Nederland, de inrichting van het land en de steden, de manier van leven zoals we dat in Nederland vandaag de dag doen. Maar het thema gaat ook over plaatsen van aankomst en vertrek, over (reis)verhalen, emigratie, toerisme, ontdekkingsreizen en verbeelding, niet alleen toen, maar ook nu. Verschillende wandelroutes zullen u aangeboden worden, die leiden naar markante plaatsen in Malden.

Stamboomonderzoek: op zoek naar uw voorouders?

Toon Janssen helpt u op weg met de zoektocht naar uw voorouders. Hij kan u uitleggen waar u uw zoektocht het best kunt beginnen. Ook is hij op de hoogte welke documenten in de loop van de vorige eeuwen zijn gecreëerd, waarop de gegevens van uw voorouders zijn vastgelegd.

Komen uw voorouders uit Malden of Heumen? Toon Janssen heeft in de loop der jaren alle inwoners van Malden en Heumen, die tussen 1720 en

1910 gedoopt of geboren zijn, in gezins-verband gebracht. Zijn gegevens-verzameling bevat meer dan 49.500 personen en bijna 16.000 relaties, die in de loop der eeuwen in deze streek gewoond hebben. Daar waar mogelijk zijn ook de 'adressen' en beroepen toegevoegd.

Benieuwd of uw voorouders hier tussen staan? Kom op zondag 15 september 2024 langs op de Open Monumentendag.

Glas- en beeldenatelier Hans Janssen

Rijksweg 83, Malden

Geopend: zondag: 11.00 – 17.00 uur

Uw gastheer: Hans Janssen

Meer info: www.lysippe.nl

Hans Janssen is glaskunstenaar en keramist. De beelden zijn of van glas of een combinatie van glas en andere materialen, zoals aluminium, koper en keramiek.

De beelden van Janssen komen tot stand door een combinatie van technieken, waarbij glas in of over een mal van klei of staal wordt samengesmolten. Een ander veel gebruikt materiaal is keramiek.

De werken van Hans Janssen zijn figuratief, vaak met een combinatie van menselijke en dierlijke anatomie.

Tijdens dit weekend zijn tal van zijn kunstwerken te bewonderen in en rondom zijn atelier. Op het terrein rond het atelier en de galerie worden ook dit jaar weer verschillende gastkunstenaars uitgenodigd die hun werk exposeren en ter plekke aan het werk zullen zijn. Hans Janssen heeft een showroom met nieuw glaswerk dat meedingt naar de Bernhard Neeve prijs.

Verschillende gasten zullen aanwezig zijn om hun werken te tonen, zoals Ans Broeders met schilderijen, Hans van der Heul komt portrettekenen, Jos Schleedoorn geeft een demonstratie over rakustoken en toont zijn keramiek Nico Reemers geeft een demonstratie over glas-in lood, Theo Gerritse laat de smeedkunst zien en Relinde Kattenburg toont relibronswerk.

Terras is aanwezig en beeldentuin evenals de glas galerie en werkplaats van Hans Janssen zijn te bezichtigen.

U kunt gratis parkeren ook met fietsen en scootmobiels in de wei aan de Heiweg, tweede poort links, daar is ook de tweede toegang tot de exposanten.

Heemtuin Malden

Bosweg 8a, Malden

Geopend: zondag 12.00 – 17.00 uur

Op zondag 15 september staan onze vrijwilligers voor je klaar om van alles te vertellen over de Heemtuin, en al haar biotopen, flora en fauna.

Een bezoek aan de Heemtuin Malden is een prachtige natuurbeleving. Het oude cultuurlandschap, zoals dat tot in het begin van vorige eeuw nog veel in de gemeente Heumen en omstreken voorkwam, omvat biotopen die karakteristiek zijn voor de voedselarme droge zandgronden.

Denk aan bossen, schraal grasland, heide, akker, poelen, en meer. Dit komt doordat we op de uitlopers van de stuwwal liggen. Er zijn 12 verschillende biotopen te zien met de daarbij behorende flora en fauna.

In deze biotopen komen meer dan 70 planten-, paddenstoelen- en diersoorten voor die op de 'rode' lijst staan. Veel van deze zeldzame soorten kunnen alleen overleven door gebruik te maken van traditionele beheermaatregelen.

Vrijwilligers van de vereniging Vrienden van de Heemtuin, beheren dit landschap al vanaf 1978. Dit gebeurt in diverse werkgroepen: akker, moestuin, kruidentuin, beheer, techniek, communicatie, bijen, (vlecht) heggen, en poelen. Vanaf het begin waren de hoofddoelen natuurbehoud en natuureducatie, deze houden we vandaag de dag nog instant. Scholen uit de gemeente Heumen komen ieder jaar op bezoek voor lessen in de natuur.

Wandelroutes

In de heemtuin zijn er diverse wandelroutes aangegeven, al is het ook heerlijk om gewoon te kijken waar de natuur je brengt. Het familiepad, aangegeven met de rode paaltjes, is zo aangelegd dat het goed begaanbaar is voor rolstoel, rollator of kinderwagen. Met onderweg genoeg bankjes voor rust momenten. Om kinderen wat meer inzicht te geven over de natuur is er een belevenisroute, Het Pieter Konijnpad. Bij de ingang van het Heemtuin vind je een beschrijving met vragen en antwoorden. Voor de kleinste kabouters is er ook het Kabouterpad, vind jij alle 13 kabouter vrienden?

Extra informatie

Kom zoveel mogelijk met de fiets (de Heemtuin ligt aan de snelfietsroute tussen Nijmegen en Cuijk), bij het Heemhuis is een fietsenstalling, parkeren van de auto kan alleen in de aanliggende woonwijk.

Honden zijn welkom, maar wel aangelijnd.

Toegang is gratis.

HEUMEN

PROTESTANTSE
ST. JORISKERK

ATELIERMUSEUM
JAC MARIS

JOANNUSMOLEN

Protestantse St. Joriskerk

Dorpstraat 19, Heumen

Openingstijden: zondag 12.00 – 17.00 uur

Gastheren zullen aanwezig zijn

De oorsprong van de St. Joriskerk in Heumen gaat terug tot de Middeleeuwen toen Benedictijner monniken uit Overasselt er een houten kapelletje bouwden. In de twaalfde eeuw werd dat vervangen door een tufstenen romaanse kerk die in de 14de eeuw werd uitgebreid met een koor en ramen in gotische stijl. Ook werd toen begonnen met de bouw van een toren.

In het begin van de 17e eeuw, tijdens de reformatie, ging het kerkje over in protestantse handen. Tussen 1781 en 1865 werd de buitenkant wel vier keer gewit en tenslotte werd een pleisterlaag aangebracht. Bij de restauratie in 1915 werden de zware steunberen op de beide hoeken van de toren weggebroken. Bij een volgende restauratie, in 1976-77, werd de pleisterlaag weer verwijderd. Dat alles heeft geleid tot de situatie anno 2019. In april 1978 verrichtte prinses Margriet de heropening van het gerestaureerde gebouw.

Ateliërmuseum Jac Maris

Looistraat 57, Heumen

Geopend: zaterdag en zondag van 13.00 tot 17.00 uur.

Netwerken van Jac Maris

Jac Maris (1900-1996) wilde vanaf het begin van zijn carrière leven van de verkoop van zijn werk. Dat was bepaald niet altijd gemakkelijk. Wat helpt zijn goede netwerken. Daarom werken kunstenaars samen en organiseren tentoonstellingen. Maris had vele netwerken.

Vóór de Tweede Wereldoorlog was hij lid van 'Sint Lucas' en van de 'Maatschappij Rembrandt', beide in Amsterdam, waarmee hij in voor- en najaar kon exposeren in het Stedelijk Museum. In Nijmegen was hij aangesloten bij 'In Consten Een' die in het Waaggebouw tentoonstellingen hield en zuidelijker had hij zich aangemeld bij de Limburgsche Kunstkring.

Maris portretteert voorzitter Maatschappij Rembrandt

Maris had binnen de katholieke kerk diverse netwerken. Hij stond op goede voet met de Fraters van Tilburg, waarvoor hij complete kapellen inrichtte in Den Bosch, Tilburg en Eindhoven. Hij werkte in het Albertinum en de Dominicuskerk in Nijmegen en de dominicanerkerk in Ryckholt. Ook Karmelieten en de Passionisten uit Molenhoek wisten hem te vinden.

Maris verkocht ook veel werk via de kunsthandel. Voor Rudolf Bless van het Nijmeegse Sier Uw Huis boetseerde hij bustes van heiligen en tekende meer dan honderd composities voor prenten. En tenslotte verkocht hij werk via kunsthandelaren in Nijmegen, Arnhem en Utrecht.

Na de oorlog heeft Maris tientallen opdrachten gehad voor kerken, zorginstellingen, scholen en bankgebouwen in het hele land en daarvoor had hij de nodige contacten met architecten: Hendrik Valk, Michon, Morsink, Bokhorst, Van Geels, Stipkovits en Wiecherinck, ze kenden Maris goed, vroegen hem decoratieve werken voor op de gevels van hun gebouwen en verschillende van hen hebben in de familie de ontwerpen voor die opdrachten bewaard.

Met dat alles heeft Maris zijn imposante oeuvre opgebouwd.

Het Ateliërmuseum Jac Maris bestaat dankzij een netwerk van vrijwilligers. Wie sluit zich aan? U bent welkom!

Entree gratis. Bijdrage aan donatiepot wordt gewaardeerd.

Joannusmolen

Vosseneindseweg 44, Heumen

Geopend: zaterdag en zondag: 11.00 – 16.00 uur

Molenaar: Nico van den Broek

De Joannusmolen is een ronde stenen grondzeiler. Kenmerkend zijn de kleppen i.p.v. zeilen op twee van de wieken. De molen werd in 1894 gebouwd door Johannes Jetten van de Heumense molenaarsfamilie. Hij is de waarschijnlijke naamgever.

Joannusmolen, Heumen

Tegelijkertijd bouwde Grad Jacobs, eigenaar van de Zeldenrust in Overasselt, enkele tientallen meters verderop een molen. In mei 1894 waren beide molens klaar. Na een tarievenoorlog en juridische strijd werd Jacobs in 1908 uitgekocht door Jetten. De molen van Jacobs verhuisde naar Milsbeek. De Joannusmolen van Jetten bleef staan.

Tot 1977 werd de molen gebruikt door verschillende generaties Jetten. Daarna werd de gemeente Heumen eigenaar. Na een grote restauratie ging molenaar Wim Thönissen hier in 1982 biologische granen malen.

In 2008 is de molen opnieuw gerestaureerd. Het bedrijfsmatig malen nam langzamerhand af vanwege de enorme windbelemmering door hoger wordende bomen. Na 2008 wordt er uitsluitend nog 'voor de prins' gemalen. Sindsdien maalt Joannusmolen B.V. in Cuijk.

Sinds 2021 wordt de molen bemand door een groep vrijwillige molenaars en worden hier ook nieuwe molenaars opgeleid, zodat ook in de toekomst de molen weer regelmatig kan draaien.

Als de wind het toelaat (hoge bomen om de molen vangen veel wind) draaien de molenaars met de Joannusmolen en plegen ze onderhoud aan de molen.

Tijdens de Open Monumentendagen op 14 en 15 september zullen we ook draaien met de Joannusmolen en geven we uiteraard uitleg over de molen en zijn duurzaamheid.

OVERASSELT

AGRARISCH MUSEUM DE
LAGE HOF

MOLEN ZELDENRUST

SINT ANTONIUS ABT KERK

OUDE KERK (VOORHEEN
HERVORMDE KERK)

Agarisch Museum de Lage Hof

Kasteelsestraat 5, Overasselt

Geopend: zaterdag en zondag 10.00 tot 17.00 uur

Lezing: zondag 11.30 uur (inloop 11.00 uur)

De Lage Hof

De boerderij is van het Hallehuistype. De indeling bestaat uit het voorhuis, een rechthoekig gebouw waar men woonde, en na een brandmuur haaks daarop het bedrijfsgeboude. Vanwege deze plattegrond wordt dit ook wel een T-boerderij genoemd.

Sinds 1780 is 'De Lage Hof' in het bezit van het adellijke echtpaar Nicolaas Hans Willem van Delen en Margaretha Gijsberta van Brakell, grootgrondbezitters in Overasselt. Vanaf 1830 wordt deze boerderij in de volksmond 'De Laagstraat' genoemd, maar staat in het kadaster onder de naam 'De Lage Hof'. De boerderij bestond toen uit een woonhuis, schuur en een karmolen die door honden werd aangedreven.

In 1945 wordt er door de toenmalige eigenaar, Antoon Derks, in zijn hoedanigheid van kassier, een Boerenleenbank ingericht. Dit kantoor is nu weer als zodanig te bezichtigen.

Na renovatie in 2013 huisvest De Lage Hof het voormalige agrarisch museum 'De Garstkamp', een huiskamercafé voor passanten en bewoners en een dagbesteding voor ouderen. Buurderij 'De Lage Hof' is de naam die voor het geheel gehanteerd wordt.

In het Agrarisch Museum De Lage Hof zijn uit de periode 1860-1960 veel zaken te zien over landbouwmethoden en het boerenleven van die dagen. Ook is er een filiaal van de Raiffeisen- of Boerenleenbank te zien.

Zie: www.buurderijdelagehof.nl

Lezing over het 504-de Parachute Infanterie Regiment

Deze lezing – in De Lage Hof op zondag 11.30 uur – gaat over de route die de parachutisten, die tijdens Market Garden in Overasselt zijn geland, hebben gevolgd: waar ze vandaan kwamen en waar ze vanaf Overasselt naar toe zijn gegaan.

In lijn met het Landelijk thema voor de Open Monumentendagen ('routes, verbindingen, netwerken') neemt spreker Wim Cousijn de toehoorders mee op route van Amerika, Noord Afrika, Italië, Engeland, Overasselt en uiteindelijk Berlijn.

Het is de reis van de jonge mannen die samen het 504e Parachute Infanterie Regiment vormden en deel uitmaakten van de 82e Airborne Divisie van Generaal James Gavin.

Deze divisie, en met name dit 504e regiment, heeft in belangrijke mate bijgedragen aan de bevrijding van ons land.

*het logo van de 82e
Airborne Divisie o.l.v.
Generaal James
Gavin*

*het logo van het
504e Parachute
Infanterie Regiment
o.l.v. Kolonel Rueben
Tucker*

Molen Zeldenrust

Oude Kleefsebaan 23a, Overasselt

Geopend: zaterdag en zondag 11.00 – 16.00 uur

De molen Zeldenrust werd gebouwd in 1736 in Geertruidenberg en verplaatst naar Raamsdonksveer. In 1890 kwam de molen naar Overasselt aan de Hoogstraat.

Grad Jacobs was de eerste eigenaar tot 1906, daarna volgden vele anderen.

In 1972 is onze Overasseltse molen 'de Zeldenrust' in het centrum van ons dorp door een zware november-storm verwoest en in 1982 is zijn plaatsvervanger feestelijk geopend op de nieuwe plek aan de Oude Kleefsebaan.

De verwoeste molen, 1972

De gerestaureerde molen, 1982

Uiteraard is de molen open en te bezichtigen en geven de molenaars uitleg over dit historisch werktuig en de betekenis ervan voor Nederland.

U bent van harte uitgenodigd.

Sint Antonius Abt kerk

Hoogstraat 9, Overasselt

Geopend: zondag 12.30 – 17.00 uur

Deze kerk en die van Nederasselt werd gesticht in 1891. Beide kerken dienden als vervangers van de waterstaatskerk op Schoonenburg waar de katholieken van Over- en Nederasselt hun erediensten hadden gehouden. Hiervoor is er nog een schuilkerk geweest tijdens de Franse tijd.

Deze brandde in 1729 af. Daarna kwam er op Schoonenburg een nieuwe schuurkerk die in 1835 werd vervangen door een waterstaatskerk.

Het wegkruis aan de Rotsestraat markeert de plek waar die waterstaatskerk heeft gestaan.

Het kruisbeeld is het oorspronkelijk kerkhofkruis van 1878. Het is in 1980 daar geplaatst.

De Sint Antonius Abt kerk is ontworpen door de kerkenarchitect Carl Weber. Hij maakte een drie-beukige kruisbasiliek in neo-romaanse stijl.

Bouwpastoor was Van Esch. Als kapelaan van de waterstaatskerk lukte het hem de kerkschatten en het kerkmeubilair van Schoonenburg mee te nemen naar de nieuwe kerk. De begroting van de bouw werd zwaar overschreden. Wegens geldgebrek verviel de tweede toren die oorspronkelijk was gepland.

In de kerk, zelf al een fantastisch en rijk geornamenteerd monument, en zeker een bezoek waard, zal dit jaar ook een serie foto's te zien zijn over hoe het Rijke Roomsche Leven er in ons dorp heeft uitgezien. Leden van de werkgroep 'Woord en Beeld' uit Overasselt vertellen u er alles over.

In de kerk zullen de uitgaven van het Erfgoedplatform Heumen te koop zijn: een indrukwekkende serie boekjes, cahiers en wandelfolders met een schat aan informatie over onze plaatselijke geschiedenis.

Oude Kerk (voorheen Hervormde kerk)

Valkstraat 7, Overasselt

Zaterdag en zondag: bezichtiging buiten

De geschiedenis van dit kerkje gaat terug tot diep in de middeleeuwen. Het was de eerste katholieke kerk van het dorp. De bouwers waren Benedictijnen van een abdij in St. Valéry-sur-Somme in Noord-Frankrijk. Karolingische vorsten, mogelijk Karel de Grote, schonken grond aan de Franse abdij om deze door hen te laten ontginnen en bewerken. Natuurlijk hadden ze ook de opdracht om de heidenen van Overasselt te bekeren tot het katholieke geloof. Zo ontstond de priorij van St. Walrick (Valéry).

De parochiekerk die zij in het dorp bouwden, stamt mogelijk uit de 10e eeuw. Vandaag staat er alleen nog het koorgedeelte van de Romaanse kerk.

De Overasseltse katholieken gingen eeuwenlang hier naar de kerk. Dat ging door tot de Reformatie. Dat was een grote omwenteling. Het protestantse geloof werd staatsgodsdienst. De kerk werd overgenomen door de protestanten. De Overasseltse katholieken hadden lange tijd geen eigen kerk tot zij rond 1672 een schuurkerk mochten bouwen in Nederasselt, rond 1824 gevolgd door een zogenoemde waterstaatskerk in de buurtschap Schoonenburg.

De gemeente Heumen is sinds 1971 eigenaar van dit belangrijke rijksmonument.

Kunstenares Diane Dyckhoff had hier vanaf midden jaren tachtig haar atelier.

Ze overleed in 2007.

NEDERASSELT

VERENIGINGSGEBOUW
ONS HUIS

VEERPONT TUSSEN
GRAVE-NEDERASSELT V.V.

BOEKENSTAND LOSWAL
GRAVE

KROONWERK COEHOORN

MAASMOLEN

PROTESTANTS KERKJE

DIJKMAGAZIJN

Start programma '80 jaar Vrijheid'

Verenigingsgebouw Ons Huis, Kerklaantje 17, Nederasselt

Geopend: zaterdag en zondag v.a. 10 uur

Zaterdag 14 september

Foto: Kazematten Museum Grave

Fietstocht o.l.v. erfgoedgids langs de bijzondere plekken uit WOII met start om 10.30 uur vanuit Ons Huis Nederasselt. Onderweg aandacht voor o.m. exposities in Kazemattenmuseum Grave, De Lage Hof in Overasselt, het Marishuis in Heumen en een tweetal particuliere verzamelingen.

Voor nadere informatie en aanmelding: www.overasselt.info

Zondag 15 september

Bridge2Bridge Run (halve marathon) over beide Maasoeveren tussen de bruggen in Grave en Heumen, die tijdens WOII van groot belang waren. Start om 10.00 uur bij Ons Huis Nederasselt.

De startlocatie en locaties langs de route zijn door de betrokken beeldbankgroepen met passend beeldmateriaal ingericht. Organisatie: Nederasselt Gezond samen met Maasvallei Duo Marathon uit het Land van Cuijk.

Voor nadere informatie en aanmelding: www.nederasseltgezond.nl

Veerpont Grave – Nederasselt v.v.

Maaskade Grave en Nederasselt (bij de Coehoorn)

Geopend: zaterdag en zondag 12.00 – 16.00 uur

David van Steen, Grave

In samenwerking met het Comité Open Monumentendagen Grave onderhoudt David van Steen uit Grave ook dit jaar tijdens de Open Monumentendagen met De Tweeling een veerdienst van Grave naar Nederasselt v.v.

De opstapplaatsen zijn aan de Loskade bij het centrum van Grave en bij de aanlegsteiger bij de Coehoorn in Nederasselt. Het is mogelijk om fietsen mee te nemen op de veerpont.

De oversteek tussen Grave en Nederasselt v.v. is gratis.

Boekenstand op de Loswal in Grave

Loswal Grave

Geopend: zaterdag en zondag 12.00 – 16.00 uur

Bij het vertrekpunt van de veerpont op de Loskade in Grave verzorgt het Erfgoedplatform Heumen een informatiestand. Daar vindt u informatie over o.m. het Kroonwerk Coehoorn en andere interessante erfgoedprojecten. Met de veerpont kunt u gratis de oversteek naar de andere Maasoever v.v. maken.

Kroonwerk Coehoorn

Maaskade Nederasselt

Geopend: zaterdag en zondag 12.00 – 16.00 uur

De strategisch belangrijke vestingstad Grave heeft in zijn geschiedenis bij herhaling onder vuur gelegen. Afwisselend hebben Spaanse, Franse en Staatse legers de stad belegerd en ingenomen.

Om de kwetsbaarheid van de stad aan de rivierzijde op te lossen heeft vestingbouwer Menno van Coehoorn in 1700 op de Maasoever in Nederasselt een groot vestingwerk gebouwd: het Kroonwerk Coehoorn.

*Menno baron van Coehoorn (1641-1704)
door Caspar Netscher (kopie naar) (1675-1700)
Bron: Rijksmuseum SK-A-1552*

In de 19^e eeuw is dit kroonwerk dat zijn verdedigingsfunctie had verloren, gesloopt. Ondergronds zijn de dikke muren nog aanwezig, maar bovengronds is alles gesloopt en geëgaliseerd. Alleen de contouren van het kroonwerk zijn nog zichtbaar in de vorm van meidoornheggen. Bij deze meidoornheggen staat een informatiebord met de geschiedenis van het kroonwerk.

Bron: Google Earth

Maasmolen

Molenweg 2a, Nederasselt

Geopend: zaterdag en zondag: 11.00 – 16.00 uur

Maasmolen, Nederasselt
Foto: Frans Wildenborg

De Maasmolen is een standerdmolen. Dit type molen is rond 1200, via Frankrijk, naar de Nederlanden gekomen. De hele molenkast, inclusief de wieken en de staart, rust op een 200 jaar oude eikenstam (standerd/ staak), vandaar de naam standerd- of staakmolen.

Het is niet bekend in welk jaar deze molen daadwerkelijk is gebouwd. Wel weten we zeker dat dat vóór 1301 moet zijn geweest. Daarmee is de Maasmolen hoogstwaarschijnlijk de oudste molen van onze gemeente.

Tijdens een zware storm in 1740 vindt er een dijkdoorbraak van de Maas plaats waardoor de molen door het water verwoest wordt. Het jaar daarop laat Melchior ten Hove meer landinwaarts een nieuwe standerdmolen bouwen.

Vanaf de 18^e eeuw zwaait de bekende molenaarsfamilie Heijnen de scepter, tot 1894. Daarna, in 1924, komt Lau van Haren — ook wel ‘Lau van de meulen’ genoemd — op de molen. Deze molenaarsfamilie heeft tot 1968 op de Maasmolen gemalen.

In 1968 wordt de gemeente eigenaar van de molen. Tijdens een zware storm in 1974 wordt de molen opnieuw zwaar beschadigd. De restanten worden afgebroken en de molen wordt herbouwd op een paar honderd meter in westelijke richting, op de huidige locatie aan de Molenweg.

De afgelopen jaren zijn enkele forse restauraties uitgevoerd zodat de molen nu weer in volle glorie kan worden bewonderd. De enthousiaste vrijwillige molenaars Piet Verbiesen en Vincent Claessens dragen er zorg voor dat de Maasmolen blijft draaien. En even enthousiast zijn zij bereid u in de molen rond te leiden.

Protestants kerkje

Klokstraatje 2, Nederasselt

Geopend (kerk en begraafplaats): zondag 11.00 – 16.00 uur
(mits de kunstenaars aanwezig is)

Enigszins verscholen ligt vlakbij de Maasdijk het markante protestants kerkje. Deze voormalige Hervormde zaalkerk is in 1804-1805 opgetrokken in klein formaat baksteen, gemetseld in staand verband, en met rondboogvensters. De kap had een achzijdig tentdak met een open klokketorentje als bekroning.

*Protestants kerkje, Nederasselt
Foto: Frans Wildenborg*

In 1934 is de kap volledig vernieuwd en verdween het klokketorentje. In datzelfde jaar werd aan de zuidzijde een portaal-ruimte met de huidige toren aangebouwd. De windwijzer met de initialen IG en het jaartal 1804 in het als zwijnskop gemodelleerde vaantje, dat herinnert aan de toenmalige kerkmeester Isaak Gramser, werd op de spits van de nieuwe toren geplaatst.

In de toren hing een door A. Petit in 1770 gegoten klok, afkomstig uit de dorpstoren. De klok met een diameter van 92 cm is in de oorlog door de Duitsers versmolten. Behalve de portaalruimte met toren werd in 1934 aangrenzend een consistoriekamertje en een trap naar de erboven liggende ruimte voor het zangkoor gebouwd.

De kerk is sinds 1967 niet meer als kerk in gebruik en door de gemeente Heumen overgenomen. De gemeente heeft de kerk verpacht aan kunstenaar Corina van Ackooy, die hierin haar atelier heeft gevestigd. Zij is graag bereid u rond te leiden in de kerk.

Bij de kerk ligt een kleine begraafplaats. Op een van de grafzerken staat te lezen:

1 COR: XVI V4./ W. GRAMSER / in leven koster / en / schoolonderwijzer / geb. 8 Nov. 1790 / overl. 7 Mei. 1859.

Naast het kerkje ligt de Kostertijl (Maasdijk 7), het pand dat toentertijd door de koster bewoond werd maar nu in particuliere handen is. De Kostertijl is niet te bezoeken.

Het protestants kerkje en de Kostertijl zijn beide rijksmonumenten.

Dijkmagazijn

Maasdijk 9, Nederasselt (tussen knooppunt 82 en 83)

Zaterdag en zondag: bezichtiging buiten

Op veel plekken in het Gelderse rivierengebied staan zogenoemde dijkmagazijnen. In het verleden werd hier het gereedschap opgeborgen om dijken te repareren, maar die functie is verloren gegaan.

Het dijkmagazijn van Nederasselt staat nu 'werkloos' aan de Maasdijk, maar wel met een bijzonder verhaal. Op een van de zijpanelen is een schilderwerk aangebracht dat de oplettende fietser of wandelaar op de Maasdijk niet kan ontgaan.

Op dat paneel staat een vrouw afgebeeld die uit het raam hangt. Waarom?

Ter gelegenheid van de 100e editie van de Vierdaagse heeft een buurman van het dijkmagazijn, het initiatief genomen om de Vierdaagse-wandelaars op de Maasdijk te verwelkomen met een passende schildering.

Foto: Frans Wildenborg

Die buurman heeft kunstenares Els Crum gevraagd op het zijpaneel een uit het raam hangende vrouw te schilderen, die de Vierdaagse-lopers bemoedigend en uitnodigend aankijkt.

Wie is die afgebeelde vrouw? Een hartelijke, struise boerenvrouw? Of, zoals anderen zeggen, een hoerenmadame? Wie zal het zeggen? In ieder geval nodigt zij tot op de dag van vandaag de passanten op de Maasdijk uit tot een ingetogen glimlach.

OVERIGE MONUMENTEN IN NEDERASSEL

Behalve de bovengenoemde monumenten heeft Nederasselt nog de volgende monumenten (niet te bezoeken).

Boerderij De Lage(n) Hoed Hollestraat 20,
Nederasselt
Rijksmonument

Molenaarshuis (naast de Maasmolen) Molen-
weg 2, Nederasselt
Rijksmonument

RK Sint-Antonius Abtkerk, Kerklaantje 8,
Nederasselt
Gemeentelijk monument

Boerderij (achtergevel) Broekstraat 2-2a,
Nederasselt
Gemeentelijk monument

Deze Open Monumentendag wordt u aangeboden door het Erfgoedplatform in samenwerking met de gemeente Heumen.

WERKGROEP OPEN MONUMENTENDAG

Coördinatie plaatselijke comités

Petra Thijssen, voorzitter comité Open Monumentendag Gemeente Heumen

Wim Cousijn

Frans Wildenborg

Dorpscomité Malden

Petra Thijssen

Els Jans

Jacques Pouwels

Dorpscomité Overasselt

Wim Cousijn

Piet van Casteren

Harrie Filmer

Piet Sanders

Dorpscomité Nederasselt

Frans Wildenborg

Met dank aan de bijzondere inzet van vele vrijwilligers in de dorpen van de gemeente Heumen.

